Stadgar

Bokutgåva

Texten ingår i *Svenska Akademiens Handlingar Ifrån År 1786. Första delen*, s. 20–40. Tryckt hos Carl Deleen och J.G. Forsgren, Stockholm 1801.

STADGAR.

I. §.

Svenska Academien består af Aderton Ledamöter. Ej må thetta Tal någon tid förökas.

II. §.

Academiens Embetsmän äro trenne. En Directeur, en Cantzler, och en Secreterare. The tvänne förstnämnde eller Directeuren och Cantzleren ombytas hvarje sjette månad, then första Junii och then första December, men Secreteraren theremot blifver beständig.

III. §.

Nu skola Directeur eller Cantzler väljas, lägge tå Secreteraren uti en låda så många kulor som Ledamöter äro uti staden tilstädes, och uttage sedermera hvarje Ledamot, jemväl Secreteraren, en kula. Ibland thessa kulor vare en märkt med en punct, och en annan med tvänne puncter. Then Ledamot som undfår then förra, blifver Directeur, och then then senare tager, Cantzler.

IV. §.

Uti alla sammankomster före Directeuren ordet, men i thes frånvaro, Cantzleren, och i thennes åter, Secreteraren.

V. §.

Then af Academiens Ledamöter som til Secreterare väljes, bör i Stockholm bo och vistas. Val thes vare ogildt, om ej Nio Ledamöter theruti deltagit. Honom tilkommer at föra öfver Academiens göromål Dagbok, at uprätta och utfärda Besluten, och at uti et serskildt rum förvara alla Handlingar, som Academiens inrättning, arbeten och angelägenheter angå; hvaraf han, utan vederbörligt tilstånd, aldrig må någon främmande del gifva.

VI. §.

Academiens Klämma eller stora Secret föreställe, å ena sidan, Vår bröstbild, med thenna omskrift: Gustaf III. Svenska Academiens Stiftare, och å then andra, en Lagerkrans, hvarutinnan läses the orden: Snille och Smak, samt therutanomkring: Svenska Academiens Stora Secret. Thet mindre åter är enahanda med

frånsidan af thet större, och endast med then förändring af thet ordet: Mindre Secret.

VII. §.

Secreten vare altid uti Secreterarens gömmo. Thet större varde brukadt under alla öpna Bref som utgå, men thet mindre vid Brefväxlingen.

VIII. §.

Alla Academiens Beslut, Bref och Betyg underskrifve Directeuren, eller i thes ställe Cantzleren, sedan the af Secreteraren contrasignerade äro, hvilken jemväl besörjer om Secretens åsättande, på sätt som i föregående §. stadgadt är. Ther så händer, at Secreteraren igenom then anstälde lottningen jemväl Directeur är, tå contrasignere Cantzleren.

IX. §.

Academien välje altid til sine Ledamöter them, som äro kände för goda seder, samt theslikes för sådane insigter, hvilka med Academiens föremål gemenskap äga.

X. §.

Såsom Academiens anseende mycket beror på val af Ledamöter; så skal ock vid them endast hafvas afseende uppå skicklighet. Ej må någre ansökningar eller anläggningar therom tillåtas, eller någor Ledamot före valet sin röst igenom löfte bortgifva.

XI. §.

Tå någor Ledamot med döden afgår, må ej nytt val anställas förr än på Trettionde dagen sedan dödsfallet i Academien kungjordt blifvit. Varde ock genast så när – som frånvarande Ledamöter af Secreteraren underrättade om ledigheten, samt then til valet utsatte dag och tima, fjorton dagar förut i almänna Tidningarne kungjord.

XII. §.

Ej må val af nya Ledamöter företagas, utan at til thet minsta Tolf Ledamöter tilstädes äro.

XIII. §.

På then utsatte dagen förrättas valet precis kl. 5 eftermiddagen. Thervid göres upropet i tvänne omgångar af Secreteraren, och må ingen Ledamot tillåtas at sin röst afgifva, om han borta är tå thes numer upropas. Valen göras igenom tvänne omröstningar. Vid then första skrifve hvarje Ledamot på en sluten sedel then persons namn han välja ämnar, och varde then, som med the fleste rösterne således vald är, genast underställd en ny omröstning med svarta och hvita kulor, af hvilka the förre neka och the senare jaka. Skulle emot then föreslagne finnas en tredjedel svarta kulor, tå är then föreslagne, utan afseende på then förra omröstningen, utesluten: dock må til then omröstades förmon kulorne sålunda beräknas, at enär the närvarande Ledamöter utgöra et antal, hvilket ej jemnt med tre fördelas kan, fordras til uteslutandet så många svarta kulor, som utgöra en tredjedel af then näst efterföljande numer, hvilken med tre fördelas kan, nämligen, tå Tretton eller

Fjorton Ledamöter äro närvarande, fordras til uteslutandet Fem, och för Sexton eller Sjutton, Sex svarta kulor.

XIV. §.

Thetta val skal hemligt hållas til thes thet samma blifvit Academiens Beskyddare understäldt. Vinner then föreslagne Thes Nådiga bifall, tå är han behörigen vald, och utsättes dag til hans emottagande, hvilken äfven i almänna papperen kungöres.

XV. §.

Academiens Ledamöter äro förbundne och pliktige, at hos sig tyst och lönligit hålla thet missöde någon föreslagen träffa kunde, at efter erhållne fleste röster vid första omröstningen, åter vid then andra med svarta kulor uteslutas, eller ock, om sedan han af Academien vald blifvit, han ej nog lycklig är at vinna thes Beskyddares bifall.

XVI. §.

Nu är Ledamot vald, blifve han uti en almän Sammankomst emottagen, och hålle thervid et Tal öfver then afgångne. Vare honom ock theslikes tillåtit, at therutinnan återkalla minnet utaf någon ibland the Tre Store och odödlige Svenske Konungar, Gustaf then Förste, Gustaf Adolph then Store, och Carl Gustaf.

XVII. §.

Å thetta Tal svare i Academiens namn then Ordförande: hvarefter then nye Ledamoten intager sit rum, sedan han teknat sit namn.

XVIII. §.

Under alla arbeten som utgifvas af Academiens Ledamöter, uti Fullmagter och Afhandlingar, samt vid alla tilfällen, tå Ledamöterne sina öfriga Titlar föra, måge the äfven skrifva och kalla sig med then Academiske, nämligen: *en ibland the Aderton af Svenska Academien*, eller ock *en af Svenska Academien.*

XIX. §.

Beträdes Ledamot med något som emot heder och ära går, varde han för altid utesluten.

XX. §

Tå fråga är om Ledamots uteslutande, böra altid Tolf Ledamöter vara närvarande, hvilke sig utlåta igenom svarta kulor som utesluta, och hvita som bibehålla.

XXI. §.

Til uteslutande fordras Två tredjedelar af the närvarande, och vare angående beräkningssättet lag samma som uti §. om invoteringar sagdt är.

XXII. §.

Academiens yppersta och angelägnaste göromål är, at arbeta uppå Svenska Språkets renhet, styrka och höghet, så uti Vettenskaper, som serdeles i anseende til Skaldekonsten och Vältaligheten uti alla thes tillhörande delar, jemväl uti then, som tjenar at tolka the Himmelska Sanningar.

XXIII. §.

Ty åligger äfven Academien at utarbeta en Svensk Ordabok och Gramatica, jemte sådane Afhandlingar som bidraga kunna til stadga och befordran af god smak.

XXIV. §

Tå för skrifsättet föreskrifter blifvit af Academien stadgade, böra thes Ledamöter them uti alla theras arbeten i akt taga, så framt the therå vilja föra titul af Academiens Ledamot.

XXV. §.

Academiens sammankomster blifva af tvänne slag: *The enskildte* och *the offentelige. The enskildte* hållas hvarje vecka en gång under the sju arbetsmånader, på then dag, som öfverenskommes vid arbetstidens början om hösten. Thenna sammankomst bör minst räcka i tvänne timar, och börjas klockan half til fem eftermiddagen. I thenna sammankomst öfverlägges, om alt som hörer til Academiens arbete. *The offentelige* sammankomster hållas vid öpna dörar på Academiens högtidsdag, och tå en ny Ledamot skal taga för första gången sit säte i Academien.

XXVI. §.

The senare skola hållas, undantagande högtiden, eller tå serskild befalning gifves af Academiens Beskyddare, så ofta någon ny Ledamot antagas skal. The förre åter til thet minstone en gång hvarje vecka, the månader undantagne, uti hvilka Academiens ferier inträffa, som äro Junius, Julius, Augustus, September och October, tå sammankomster hållas en gång, Torsdagen näst för eller näst efter then Femtonde.

XXVII. §.

Academien skal årligen fira thes högtid uppå then Store Gustaf Adolphs Födelse dag, then Nionde dagen i December månad, hvilken nu mera efter årsräkningens förändring inträffar på then Tjugonde dagen i samma månad. Thervid i akt tages thet som i Academiens Ordningsbok stadgadt är.

XXVIII. §.

Vid the almänna sammankomster, tå Ledamöter antagas skola, gäller hvad i XVI §. förordnadt är, samt thet som i Academiens Ordningsbok föreskrifves; skolandes theslikes Embetsmännen så föranstalta, at en eller flere af Ledamöterne tå måge upläsa Skaldestycke, Tal eller annat Arbete som af them författadt är, eller något stycke af Academiens arbete.

XXIX. §.

Uti the enskildta Sammankomster måge Ledamöterne intaga sina rum alt efter som the ankomma: men vid the almänna och offenteliga bibehålla Academiens förste Ledamöter thet rum them igenom lottkastning tilkommit. Then Ordförande intage dock altid thet främsta stället, för at bibehålla ordning i öfverläggningarne och uti omröstningar. Tå någon ny Ledamot emottages framdeles, erhåller han thet rum then afgångne innehaft, på thet ingen flyttning tillåtas må; skrifve han äfven namn sitt under thens namn efter hvilken han kommen är, och intage thes stol.

XXX. §.

Academien åligger, at vid thes enskildta sammankomster sysslosätta sig med thes almänna göromål, eller ock med granskningar thy serskildt updragas kunna.

XXXI. §.

Så uti the almänna, som enskildta sammankomster, bör then Ordförande god ordning främja och alt oskick afvärja.

XXXII. §.

Stadna Ledamöterne uti olika beslut öfver förekommande ämnen, the ther icke omröstning underkastas kunna, varde målet til en annan sammankomst upskutit.

XXXIII. §.

Secreteraren framställe alla ämnen: then Ordförande åter afsäge besluten sedan han afhört the närvarandes mening, på thet sätt, at han först inhemtar then Ledamots mening, hvilken honom närmast sitter på then högra sidan, och så vidare: sägande sluteligen sin egen tanke.

XXXIV. §.

Ej må någor, som icke Ledamot är, bivista Academiens enskildta sammankomster, therest ej Konungar eller fremmande Konunga Barn åstunda at Academien thenna hedren göra.

XXXV. §.

Vare ingen skilnad Ledamöterne emellan i anseende til Börd, Stånd eller Embeten: hvarföre the ock aldrig uti Academien måge bruka til hvarannan andra Titlar, än them födslen åtfölja.

XXXVI. §.

Ej må något beslut gälla thet ej Sju Ledamöter, och theribland en af Academiens Embetsmän, öfvervarit, och stadgats i Academiens samlingsrum.

XXXVII. §.

Ej må någor Ledamot, then uti staden är, utan laga förfall, afhålla sig ifrån sammankomsterne; serdeles tå fråga är at välja eller at utesluta en Ledamot, eller vid pröfningen af et arbete, och bör orsaken til thes

uteblifvande altid af någor Ledamot anmälas.

XXXVIII. §.

För hvarje enskildt sammankomst tilställes Academien aderton Skådepenningar af silfver, för the aderton som utgöra Academiens Ledamöter, med Academiens Beskyddares Bild på ena sidan, och på then andra Academiens Sinnebild och Valspråk. Kl. half til Fem, när Academiens Ur slår, som är lika ställdt med Tornuret i närmaste Kyrka, (then i XXV. §. utsatte stunden til sammankomsterne,) böra thesse Jettoner fördelas emellan the närvarande Ledamöter: men skulle så hända, at en eller flere öfver blifva, hvilka icke jemnt fördelas kunna, blifva the til then nästpåföljande sammankomsten förvarade, och tå, tillagde til them som för then dagen anordnas, ibland Ledamöterne på lika sätt utdelte. Then Ledamot som vid thet föreskrefne klockslaget ej är tilstädes, kan icke eller, om han sig sedermera infinner, uti utdelningen sin rätt til godo njuta.

XXXIX. §.

Hvarjom och enom af Academiens Ledamöter stånde fritt och öpet, at sina arbeten Academiens granskning underkasta.

XL. §.

Secreteraren tilkommer at utse Granskare, hvilke yttrande sit afgifva; men them vare strängeligen förbudit, at arbetet eller granskningarne någor fremmande meddela, innan thet i Academiens sammankomst är upvist och gilladt, eller at taga handlingarne med sig, om the utur staden resa.

XLI. §.

Til at stadga Academiens yttrande öfver arbeten, böra Sju Ledamöter, och theribland en Embetsman, tilstädes vara. Skulle bifallet ej med tvänne röster öfverstiga afslaget, vare saken til nästa sammankomst upskuten.

XLII. §.

Thet bifall Academien lemnar vare altid uti vissa föreskrefne ordasätt. Thet gifves på Pergament skrifvit, underteknadt af Academiens Directeur och Secreterare, och försedt med Academiens Secret.

XLIII. §.

Til Academiens pröfning kunna jemväl fremmande upgifva sina arbeten.

XLIV. §.

Vid granskning af sådane arbeten förhålles som här ofvan i XLI. §. stadgadt är, men vare öfvervigt af en röst thervid tilräckelig.

LXV. §.

När et sådant bifall til enskildt gifvit varder, åligger them at vid tryckningen theraf följa the för språket och stafningssättet af Academien stadgade reglor: Vare äfven Författarne icke tillåtit, at vid utgifvandet förbigå the anmärkningar, hvilka af Academien i thessa hänseenden göras kunna.

XLVI. §.

Skulle nu så hända, at Academien sig befogad finner, för smakens och språkets skull, at anmärkningar göra öfver något i almänhet utkommande arbete, vare the författade med fogelighet, men ingalunda med retande eller förolämpande ordasätt, icke eller med någon tvingande myndighet framstälde.

XLVII §.

Utgifver någor af Trycket något emot Academien, vare ingen thes Ledamot tillåtit at therå svara eller i något försvar ther ingå, therest han icke uti en almän Sammankomst af Nio Ledamöter therom ombuden och tilsagd varder.

XLVIII. §.

Ej må någor Ledamot uptäcka något som rörer rättelser, afslag eller annat hvad Academien eller thes Ledamöter angå kan. Then thet gör varde utsluten.

XLIX. §.

Uppå Academiens årliga Högtidsdag utdelas tvänne stora Skådepenningar af guld, til TjuguSex ducaters värde hvarthera, til belöningar för the tvänne arbeten, hvilka pröfvas bäst vara författade öfver the upgifne Ämnen, och tvänne i silfver för them, hvilka the förre närmast äro, och såmedelst förtjena accessit.

L. §.

Thesse tvänne ämnen blifve, nu och hädanefter altid, et i Vältaligheten och et i Skaldekonsten, och upgifvas jemväl ämnena för thet följande året på Högtidsdagen, samt kungöras genast i alla offenteliga Dagblad och i the Lärda Skrifter som månadteligen utkomma. Thenne kungörelse uprepas för andra gången trenne månader therefter.

LI. §.

Skulle någor enskildt, vare sig känd eller okänd, utsätta något Prisämne, och thertil framte til belöning en Skådepenning, samt anmoda Academien at then utdela, vare Academien pliktig at hans begäran fullgöra, tå then inhemtat först, öfver ämnet, sin Beskyddares tilstånd.

LII. §.

Tvänne månader för Högtiden, eller til Ottonde Dagen i October månad, böra alla Prisskrifter vara inlemnade. Hvar och en af them vare, som altid öfligit är, försedd med någon Tänkeskrift, hvilken tillika finnes på en bilagd förseglad billet, hvilken åter innehåller Författarens namn.

LIII. §.

Nu äro the inkomne arbeten granskade, och hafver Academien sitt beslut theröfver stadgat, tå måge Namnsedlarne öpnas vid them, som vinna belöning och accessit. The öfrige oupbrutne sedlarne återgifvas, om så åstundas skulle.

LIV. §.

Uppå Högtidsdagen upläsas the Skrifter, som the större belöningarne vinna, och nämnes theras Författare för hela Sammankomsten. Är han ther närvarande, varde tå genast framkallad, at af Directeuren emottaga så väl Skådepenningen som Academiens bifall. Therefter anvises honom, uppå en för the belönte utsedd serskild bänk, et rum, thet han sedermera vid alla Academiens offenteliga Sammankomster altid må behålla. Blifve ock thes namn tillika med dagen tå han Priset vunnit, och ämnet för thes arbete, upsatt uppå en tafla i thet offenteliga Samlingsrummet; hvarförutan jemväl thesse Academiens beslut uti the almänna papperen kungöras.

LV. §.

Författare til the skrifter hvilka icke belöning vunnit, kunna om the thet åstunda, undfå del af the thervid gjorde anmärkningar.

LVI. §.

Gifver någor i förtid sig såsom Författare tilkänna, komme ej thes arbete vidare under granskning, och göres therå intet afseende.

LVII. §.

Thet första året et ämne utgifvit är, böra Academiens Ledamöter theröfver icke arbeta, eller i täflan om priset ingå: Men skulle til then utsatta tiden inga arbeten inkomma, the ther belöning förtjena; åligger thet tå en eller flere af Academiens Ledamöter, at om ämnet skrifva, och sedan theras Skrift blifvit behörigen öfvervägad i Academien, upläses then vid en almän sammankomst, och insättes i Academiens Handlingar, at tjena til mönster för them som i thylika ämnen tänka skrifva.

LVIII. §.

BelöningsSkådepenningar: then som utdelas för Vältaligheten föreställer, på ena sidan, Academiens Sinnebild, eller inom en Lagerkrans thessa ord: Snille och Smak, samt theromkring: Svenska Academien insticktad den XX. Martii MDCCLXXXVI. På then andra sidan: *Mercurius* såsom en stående yngling med vingad hatt på hufvudet, caducée i ena och en pappersrulle i then andra handen, hvilken Gud, enligit the gamles tro, var Uphofs- och Styresman för Vältaligheten; och i Exerguen: Vältalighet. Then åter som utdelas för Skaldekonsten: på ena sidan, Academiens Sinnebild lika som then föregående: på andra sidan, *Apollo Citharædus* sådan som han uti en marmor-antique stod finnes i Konungens Cabinet, utan omskrift; men i Exerguen: Skaldekonst. Stockholms Slott *then XX dagen i Martii månad, År efter vår Herres Jesu Christi Börd, thet Ettusende Sjuhundrade Åttationde Sjette.*